

Foto: Selbe Lynn CC BY-SA-3.0

FREMMEARTSUNDERSØKELSEN 2019

Høyrisiko til salgs

Fremmede planter som sprer seg vilt og skader norsk natur selges fortsatt fritt i Norge. En undersøkelse Naturvernforbundet har gjennomført viser at 21 fremmede arter i kategorien «svært høy risiko» selges i Norge. Flere av artene står på forbudslista.

Hovedfunn

- 21 fremmede arter i kategorien «svært høy risiko» selges i Norge.
- Seks planter står på forbudslista; gravbergknapp, alaskakornell, høstberberis, sprikemispel, grønnpil og skjørpil.
- Hybridbarlind, blankmispel, fagerfredløs og rognspirea er de vanligste høyrisikoartene, tilgjengelig hos en av tre forhandlere.

Fremmede planter er arter som ikke hører hjemme i Norge. Svært mye av det du får kjøpt på hagesentre og planteskoler i Norge er planter som stammer fra andre land. Mange er harmløse og kan trygt plantes ut, men noen planter kan spre seg og være til stor skade i naturen. Slike planter kan invadere andre arters leveområder og presse dem ut.

Artsdatabanken vurderer skadepotensialet til fremmede arter og publiserer fremmedartslista. Der blir artene kategorisert etter potensiale for invasjon og økologisk effekt. Plantene i kategorien «svært høy risiko» (SE) har stort invasjonspotensial og stor negativ økologisk effekt. På Fremmedartslista 2018 er i alt 73 slike planter registrert i Norge. I denne undersøkelsen har vi sett på hvor mange av dem som tilbys på nettsidene til 11 ulike

forhandlere med til sammen 196 utsalgssteder over hele landet; 3 hagesenterkjeder, 2 frittstående hagesentre og 6 planteskoler. Undersøkelsen ble gjennomført i juni 2019. Alle landsdeler er representert i utvalget. Vi har ikke vurdert regionale forskjeller i artenes påvirkning på naturen.

Resultatene

Hele 21 av de 73 plantene med svært høy risiko (SE) på Artsdatabankens fremmedartsliste selges i Norge. Ti av de elleve forhandlerne hadde en eller flere slike i sitt sortiment. I snitt hadde hver forhandler 5 planter. To av planteskolene skilte seg

Fakta

Planter med "svært høy risiko" til salgs:

2016	2018	2019
24	20	21

Tabell 1. Antall fremmede planter med svært høy risiko (SE) til salgs på nettsiden til en eller flere av 11 forhandlere i Norge i 2016, 2018 og 2019. Trend fra 2016-2019. Kilde: Naturvernforbundet

Fagerfredløs. Foto: Bjørtrvedt CC BY-SA-3.0

ut med betydelig flere planter i den høyeste risikokategorien, henholdsvis 13 og 11 planter. Kun én forhandler var uten slike planter i sitt utvalg.

Naturvernforbundet fant 6 planter som står på den vedtatte forbudslista, hvorav 1 ble forbudt å selge fritt på Østlandet 1. januar 2016; gravbergknapp. Fem planter, sprikemispel, høstberberis, alaskakornell, grønnpil og skjørpil står på listen over planter som blir forbudt omsatt 1. januar 2021.

Plantene som ble tilbudt av flest forhandlere er blankmispel, hybridbarlind, fagerfredløs, rognspirea, praktmarikåpe og blåleddved. Platanlønn, kurvpil, gravbergknapp, alaskakornell, sitkagran, sprikemispel og valurt var til salg hos 1 av de 11 forhandlerne.

Undersøkelsen viser at norske planteforhandlere tilbød en betydelig andel av de fremmede plantene som utgjør den største trusselen for norsk natur. Det er god grunn til å anta at plantene også er å finne i sortimentet til andre planteforhandlere i Norge, ettersom mange av dem har vært i handelen lenge. I tillegg mottar mange forhandlere frø og planter fra de samme leverandørene.

Trend

Naturvernforbundet gjennomførte lignende undersøkelser i 2014, 2015, 2016 og 2018. Etter en reduksjon fra 29 i 2014 til 20 i 2018 peker pilen svakt oppover i år med 21 planter.

Over halvparten av plantene vi fant i årets undersøkelse er velkjente skadegjørere. I alt 11 planter (55%) var kategorisert med svært høy risiko på den forrige fremmedartslista fra 2012. Skadene de påfører norsk natur er velkjent.

Forhandlerne

De store hagesenterkjedene Plantasjen og Hageland tilbød henholdsvis 6 og 2 planter med svært høy risiko. Hagesenterkjeden Solhagen, med ti utsalgssteder i Nord-Norge, hadde 6 slike planter i sitt sortiment. Vestby Planteskole i Sarpsborg toppe listen med 13 planter i høyeste risikokategori. Deretter følger Åberge Planteskule i Sogndal med 11 slike planter i sitt sortiment.

Fakta

Høyrisikoplanter til salgs i Norge

Plante	Tilgjengelighet
1. Blankmispel	6 av 11
2. Hybridbarlind	4 av 11
3. Fagerfredløs	4 av 11
4. Rognspirea	4 av 11
5. Praktmarikåpe	4 av 11
6. Blåleddved	4 av 11
7. Gravmyrt	3 av 11
8. Skogskjegg	3 av 11
9. Krypfredløs	3 av 11
10. Blåhegg	3 av 11
11. Høstberberis	3 av 11
12. Klasespirea	2 av 11
13. Krypmispel	2 av 11
14. Alpeasal	2 av 11
15. Platanlønn	1 av 11
16. Kurvpil	1 av 11
17. Alaskakornell	1 av 11
18. Sitkagran	1 av 11
19. Sprikemispel	1 av 11
20. Valurt	1 av 11
21. Gravbergknapp	1 av 11

Tabell 2. Fremmede planter med svært høy risiko (SE) til salgs i Norge, sortert etter høyest tilgjengelighet på nettsiden til 11 undersøkte forhandlere i uke 29. Kilde: Naturvernforbundet

Mer informasjon

Silje Ask Lundberg, leder i Naturvernforbundet
Mobil: 913 31 729 E-post: sal@naturvernforbundet.no

Arnodd Håpnæs, fagleder for naturmangfold
Mobil: 911 92 234 E-post: ah@naturvernforbundet.no

Tor Bjarne Christensen, kommunikasjonsrådgiver
Mobil: 48 19 95 85 E-post: tbc@naturvernforbundet.no

Fakta

Fremmedartsundersøkelsen 2019: forhandlere og sortiment

Forhandler	Antall planter	Sortiment
1. Vestby planteskole	13	Blankmispel, blåhegg, blåleddved, fagerfredløs, gravmyrt, høstberberis, klasespirea, krypfredløs, krypmispel, kurvpil, praktmarikåpe, rognspirea, skogskjegg
2. Åberge planteskule	11	Alaskakornell, blankmispel, gravmyrt, hybridbarlind, høstberberis, krypmispel, platanlønn, praktmarikåpe, rognspirea, skogskjegg, sprikemispel
3. Plantasjen	6	Fagerfredløs, gravbergknapp, gravmyrt, hybridbarlind, krypfredløs, skogskjegg
4. Solhagen	6	Blankmispel, blåhegg, blåleddved, fagerfredløs, høstberberis, rognspirea
5. Steen og Wormsen	4	Blåleddved, krypfredløs, praktmarikåpe, valurt
6. Draglands planteskole	4	Blåleddved, fagerfredløs, praktmarikåpe, rognspirea
7. Reiersø planteskole	4	Alpeasal/bredbladasal, blankmispel, blåhegg, sitkagran
8. Brødrene Bergem	3	Blankmispel, hybridbarlind, klasespirea
9. Hageland	2	Hybridbarlind, blankmispel
10. Seim trær og planter	1	Alpeasal
11. Zimtrade	0	

Tabell 3. Fremmede planter med svært høy risiko til salgs på nettsiden til 11 forhandlere i juni 2019, sortert etter antall planter. Kilde Naturvernforbundet.